

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Του Μάριου Βάλβη-Γερογιάννη,
Δρος τού Τμήματος Φιλολογίας
τού Πανεπιστημίου Πατρών

Πορφύριος, *Κατὰ Χριστιανῶν* (απ. 94 von Harnack)

ὀρίζω = αποφασίζω

σώζω = διαφυλάσσω, διατηρώ

ἀναλύω = καταργώ, ακυρώνω

προχειρώς = χωρίς σκέψη, εύκολα, άνετα

διατυπώω = διαμορφώνω, (για νόμους) τούς προσδίδω διαχρονική ισχύ

εἰ τύχοι = εάν έχει αυτή την τύχη ή μοίρα

ἀναλίσκω = καταναλώνω, (παθ.) τρώγομαι

βασανίζω = τρίβω χρυσό ή ασήμι πάνω στη λυδία λίθο (= βάσανον) για να

διαπιστώσω τη γνησιότητά τους, δοκιμάζω, εξετάζω, ελέγγω· υποβάλλω σε

βασανισμό δούλους ενώπιον δικαστηρίου (για να πουν την αλήθεια, ή απλώς να καταθέσουν)

τρίγλη = μπαρμπούνι

σφάζω = σκοτώνω, φονεύω

παμμελεῖ = ολοκληρωτικά

θoinάω = τρώω, συμμετέχω σε συμπόσιο

ἐξαναλίσκω = καταστρέφω ολοσχερώς

ὑπόστασις = αληθινή φύση ενός πράγματος

ἀμέλει = φυσικά, βέβαια

δοκεῖ = (εδώ) με ευχαριστεί

ἀσθένεια (< σθένος) = αδυναμία

ἐπιτηδειότης = ικανότητα, καταλληλότητα

δηλαδή = ξεκάθαρα

θεσπέσιος = ἐξοχος, θαυμάσιος

σέσηπα = σήπομαι = σαπίζω, αποσυντίθεμαι

ἀτερπής, -ἐς = δυσάρεστος

ἀσύμμετρος = δυσανάλογος

κόσμος = μορφή

χωρέω = (μτβ.) έχω χώρο για κτ.

Αινείας Γαζαίος, *Θεόφραστος* (42.22-43.21, 47.21-51.23 Colonna)

ἀπολείπω = αφήνω

αὐτόματος, -η (ἢ -ος), -ον = που υπάρχει και μεγαλώνει από μόνο του

ἐπείγομαι = βιάζομαι

ἐπιτήδειος, -α, -ον = που εξυπηρετεί έναν σκοπό

δοκιμασία = εξέταση

μεταλλάσσω = (αμτβ.) υπόκειμαι σε αλλαγή

σύμπνοια = συμφωνία, ομόνοια, ένωση

μεταποιέω = τροποποιώ

οὐμενοῦν = απεναντίας, τουναντίον

ἀμείνων < ἀγαθός

ἐνεργέω = πραγματοποιώ, εκτελώ

ὠδίνω = υποφέρω από τους πόνους του τοκετού

προδιορίζω = ορίζω εκ των προτέρων

εἰσάγω = φέρνω μέσα

τὴν ἀρχὴν = αιτ. του χρόνου

ἀπολείπομαι + γεν. = απουσιάζω από

οἶος + απαρ. = ικανός να πράξει κτ.

μετατίθημι = αλλάζω, τροποποιώ

ἐκτρίβω = συντρίβω

μετασκευάζω = μετασχηματίζω

ἀκραιφνής, -ές = αμιγής

λόγιον, τὸ = χρησμός

προνοέω = σχεδιάζω

ἀπειρία + γεν. = ἔλλειψη

ἐμπί(μ)πλαμαι = χορταίνω με κτ.

ἐξαρτάω = κρεμώ πάνω κτ., εξαρτώ κτ. από κτ. άλλο

ὡς ἀληθῶς = στην πραγματικότητα

μεταλαγχάνω + γεν. ἢ αιτ. = παίρνω με κλήρο

αὐτεξούσιον, τὸ = ελευθερία επιλογής και δράσης

βαρύνομαι = κουράζομαι, ενοχλούμαι

ἀποσπάζομαι = αποχωρίζομαι

ἀταξία = αναστάτωση

ἀστραπή = έντονο φως

ἀφίσταμαι = απομακρύνομαι

περίεργος = περιττός

Ιουλιανός, *Κατὰ Γαλιλαίων* (176.4-6 και 10-4, 177.7-179.6, 184.17-21 Neumann)

προσέχω = παρέχω φροντίδα, προσοχή σε κπ.

πλὴν ὅτι = εκτός από το ότι

γότης, ὁ = μάγος, (απατεώνας) θαυματοποιός

ὑπερβαλλομαι = ξεπερνῶ, υπερνικῶ, υπερέχω, επικρατῶ

μέλει μοί τινος = ενδιαφέρομαι για κάποιο πράγμα

φαίνομαι + κατηγ. μτχ. = φαίνομαι ότι, αποδεικνύομαι ότι (ενώ το ίδιο ρ. με απαρ. σημαίνει «δίνω την εντύπωση ότι, φαίνομαι να»)

τύχαι = περιστάσεις

χρώς, χρωτός, ὁ = δέρμα, επιδερμίδα

πολύπους, ὁ = ο θαλάσσιος πολύποδας ή το χταπόδι

προστίθεμαι = υποστηρίζω, συντάσσομαι

ἐρέσθαι < ἐρωτάω

τοῦ χάριν = τίνος χάριν

χρῖ(σ)μα (< χρίω) = κάθε είδους αλοιφή, ευώδες μύρο προς επάλειψη, (στην ΚΔ) η πνευματική χάρη

τεράστιος = υπερβολικός, υπερμεγέθης (τέρας σημαίνει κυριολεκτικά «σημείο σταλμένο από τους θεούς» και, ως εκ τούτου, «περίεργο φαινόμενο» ή «κτ. το εντυπωσιακό»)

περιοράω = παραβλέπω, ανέχομαι, επιτρέπω

ἀγνωσία = άγνοια

άνίσχω = ανατέλλω

συνεστάλθαι < συστέλλω = σμικρύνω, υποβιβάζω, μειώνω, ελαττώνω

πεπερασμένην < περαίνομαι = περιορίζομαι, είμαι πεπερασμένος (και όχι άπειρος)

ἀναμιξ (επιρρ.) + δοτ. = ανάμεικτα

φαντάζομαι = παριστάνω κτ. στον νου μου, φαντάζομαι

ρίζα = ρίζα ή αρχή καταγωγής μιας οικογένειας, γένος, γενιά, οικογένεια

ζηλωτής, -οῦ, ὁ = (για τον Θεό της ΠΔ) ζηλότυπος

ἐκδικέω = εκδικούμαι, τιμωρώ ἔγκλημα

κατολιγωρέω = αμελώ παντελώς

κατασκευή = κατάσταση

προνοέω = φροντίζω μεριμνώ

εὐχαριστέω = είμαι ευγνώμων